

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

2. Peccatum non potest non puniri à Deo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

Lib. 3. de lib. arb. c. 9.

Cap. 10.

Lib. 22. cont. Faust. c. 78.

Lib. de nat. bonis. 7.

Lib. 28. cont. Faust. c. 5.

Ibid.

Lib. 7. cont. ad vers. legi. Prop. 1. c. 5.

Int ordinatissima impossibile est, ut ordinem illum impunè violatum esse permittat. Poena est quæ perturbatus ordo restituitur, iuxta illud Augustini: *Corruptio voluntaria quæ in peccato fit, turpis affectio est: cuius propterea poenalis adhibetur, ut ordinet eam, ubi talem esse non turpescit, & decori universitatis congruere cogat, ut peccati dedecus emendet poena peccati. Et infra: Nec fieri ullo modo potest, ut Dei summi & veri perfecta iustitia, quæ usquequaque pertenditur, deserat etiam ordinandas ruinas peccantium. Ista quippe ruinatum ordinatio in eo sita est, ut cadentium turpitudinem emendet poena peccati. Quam doctrinam diversis locis constantè tradit, ita Deum docens esse ordinatorem peccatorum per iudicium iustitiæ suæ: ut ea quæ peccata non essent, nisi contra naturam essent, se inducantur ut ordinentur, ne universitatis naturam turbare vel turpare permittantur, meritorum sibi locis & conditionibus deputata. Et alibi explicans illam ordinationem. Peccata, inquit, in suppliciis ordinantur, quæ ordinatio quia eorum naturæ non competit, idcirco poena est; sed quia culpe competit, idcirco iustitia est.*

Sed ne quis forte in ista tota rationatione, quantum omnes propositiones ex fundamentibus Augustiniane doctrinæ pronuntiantis textu sunt, se falli arbitretur, opere premium est ipsum Doctorem sublimissimum in eandem sententiam diversis locis audire eam de re tanquam sibi exploratissima certissimaque differrentem. Sic ergo doctrinam istam tradit adversus Manichæos, cum præmississet nihil contra naturam Deum facere: *Sed, inquit, nec ipse homo contra naturam quicquam facit, nisi cum peccat, qui tamen supplicio redigitur ad naturam. Ad naturalem quippe iustitiæ oritur pertinet, ut aut peccata non fiant, aut impunita esse non valeant: quodlibet horum sit, naturalis ordo servatur si non ab anima, certe à Deo. Vides hic naturalem ordinem postulare, ut si fiant, peccata puniantur: nimirum, ut ipsa illa punitione præsertim ab æterna lege ordo servetur. Quem cum anima peccatorem peccando violaverit, & in peccato perseverantem, perseveret violare: à quo & quomodo nisi ab ipso Deo puniendo naturalis ille ordo servabitur? Ille quippe est illa suprema lex naturæ, quæ talis ordo sancitus est, quem conservari jubet & perturbari vetat: contra quem ordinem æternam lege præscriptum, sicut alios facere vetat, ita nec ipse facere potest. Hoc est enim quod adiungit Augustinus: *Contra naturam non incongruè dicimus aliquid Deum facere, quod factum contra id quod novimus in natura. Hoc enim etiam appellamus naturam, cognitum nobis cursum solitumque naturæ, contra quem Deus cum aliquid facit, magna vel mirabilia nominatur. Contra illam vero summam naturæ legem à notitia remotam sive impiorum, sive adhuc infirmorum, tam Deus nullo modo facit quam contra seipsum non facit. Cum ergo ad illam summam naturæ legem pertineat pulchritudo iustitiæ, & supplicia peccatorum de iustitiæ pulchritudine veniant, quæ naturalis æternæ legis ordo reparatur, tam impossibile est, ut contra illum ordinem Deus veniat, peccata impunita esse**

finendo, quàm ut contra suam æternam legem, hoc est, contra seipsum veniat. Sed longè uberius & explicatius hoc ipsum in libris de libero arbitrio docet; *Anima si velit, Lib. 3. de lib. arb. c. 9. peccatis carum delectatur, miseria perseverat, aut etiam peccata procedit, recte deserviri dicitur ordo atque administratio universitatis. Rursus si peccata fiant, & desit miseria, nihilominus debentur ordinem iniquitatis. Cum autem non peccantibus adest beatitudo, perfecta est universitas. Cum vero peccantibus adest miseria, nihilominus perfecta est universitas. Nam ut statim adiecit, idcirco adhibetur iniquitatis turpitudini poena, ut ordinem eam, ubi talem esse non turpescit, & decori universi congruere cogat, ut peccati dedecus emendet poena peccati. Quis vero nisi divinæ æquitatis usquequaque pertendens imperitus dixerit, eum posse permittere, ut turpe sit universum, turpisque universitatis administratio? Turpis est autem ejus administratio, si peccati iniquitas permanent, sicut eam & ubi eam esse sit turpe. Quapropter luculentissime explicat in subsequentiis quam indivisa sit miseria, hoc est, poenæ cum iniquitate colligatio: *A quo, inquit, accepit (natura peccatrix) posse recta facere cum velit, ab eo accepit, inquit, etiam misera, si non fecerit, & beata si fecerit. Quia enim nemo superat leges omnipotentis Creatoris, non sinitur anima non reddere debitum. Aut enim reddat bene utendo quod accepit, aut reddat imitando quo bene uti noluit. Itaque si non reddat faciendo iustitiam, reddet patièdo miseriam: quia in utroque verbum illud debiti sonat. Hoc enim etiam modo dici potuit quod dictum est; si non reddat faciendo quod debet, reddet patièdo quod debet. Nullo autem temporis intervallo ista dividuntur, ut quasi alio tempore non faciat quod debet, & alio patiat quod debet, ne vel puncto temporis universali pulchritudo turbetur, ut sit in ea peccati dedecus sine decore viciosa.**

Quod quomodo, & quomobrem fiat, mox præclare explicando subnectit: *Sicut enim qui non vigilat, dormit, sic quisquis non facit quod debet, sine intervallo patitur quod debet: quoniam tanta est beatitudo iustitiæ, ut nemo ab ea nisi ad miseriam possit abscedere. Ecce tibi simul in paucissimis verbis & absolutam impossibilitatem, ut peccatum vindicta careat, & rationem quare non careat. Vtrumque breviter aperendum est.*

Et quidem primum eorum perspicue patet, si consideres beatitudinem & miseriam ita respectu creaturæ rationalis esse contraria, ut nullum recipiat aut recipere possit medium. Quod ex pluribus Augustini testimoniis supra declaravimus, ubi dicit, *Stultitiam ita contrariam esse sapientiæ, ut moriem vita, ut beatam vitam misera, hoc est, sine aliquo medio. Vique adeo, ut neget animam esse rationalem, si neque beate neque misere vivat.* Et ratio certissima hoc ipsum clamat. Cum enim nemo beatus sit, quin vero fruatur bono, tam necesse est ut hoc ipso quo non fruatur, miser sit, sicut necesse est eo frui vel non frui: iam verò impossibile est peccantem esse bonum, ergo necesse

Handwritten marginal note in Latin script, possibly 'L. 22. cont. Faust. c. 78.'

lib. 3.

lib. 3.

lib. 3.

lib. 3.

necesse

necesse esse miserum. Nihil est autem aliud puniri quam miseriam pati, quam nemo sub iusto iudicio Dei pati, nisi mereatur, potest, sicut hoc istis verbis Augustinus dicit, & infra ex immobilibus ejus principijs probaturi sumus. Hoc est ergo quod solidissime supra dixit Augustinus, *Sicut qui non vigilat, dormit, sic quisquis non facit quod debet, sine intervallo patitur quod debet*, hoc est, simul atque non facit quod debuit, quod nihil est aliud quam peccare, hoc ipso sine intervallo miseriam patiendi ponitur. Nam reddere patiendi quod debet, hoc est puniri, hoc est miseriam pati.

Ratio verò cur quisquis non facit quod debet, hoc est quisquis peccat, sine intervallo patitur quod debet, seu puniatur, sicut profundissima ab Augustino redditur ita non aliter fieri posse declarat: *Quoniam*, inquit, *tanta est beatitudo iustitia, ut nemo ab ea nisi ad miseriam possit abscedere*. Quam rationem, ut intelligat Lector, scire oportet, Augustinum suo & Platónico more de iustitia loqui, hoc est, non de illa qualitate, quæ bona rationalis mentis affectio est, sed de illa divina quæ immutabiliter supra mentem fulget, à qua peccando receditur, ad quam acceditur diligendo, hoc est, summa illa iustitia quæ est Deus. Hoc est ergo quod dicere vult Augustinus, creaturam rationalem esse tam magnum in rebus creatis bonum, ut nullâ re beata esse possit nisi solo Deo, tam magnum autem bonum esse Deum, ut nemo ab ejus dilectione quâ sola beatur, cadere possit, nisi in miseriam. Hanc genuinam ejus esse mentem, ex alijs diversis ejus hac de re testimonijs clarioribus patet. Nam idem istud apertius dixit in libro de natura boni, quando creaturas præstantissimas ita tractari à Deo docet,

Ut si obedientiam conservare noluerint, quoniam volentes corrumpuntur in peccatu, nolentes corrumpuntur in penis. Tale quippe bonum est Deus, ut nemo eum deserens bene sit; & in rebus à Deo factis tam magnum bonum est natura rationalis, ut nullum sit bonum quo beata sit nisi Deus. Hoc idem uberius inculcat in libris de Civitate Dei: *Quamobrem si cum quaeritur, quare illi Angeli beati sint, rectè respondetur, quia adherent Deo: Et cum quaeritur, cur isti sint miseri, rectè respondetur, quia non adherent Deo, non est creatura rationalis vel intellectualis bonum quo beata sit nisi Deus. Itaque quamvis non omnis beata possit esse creatura (quia non irrationalis) ea tamen qua potest, non ex se ipsa potest, quia ex nihilo creata est, sed ex illo à quo creata est. HOC ENIM ADEPTO*

A BEATA EST, QVO AMISSO MISERA EST. ille verò qui non ab alio, sed se ipso bono beatus est, idè miser non potest esse, quia non se potest amittere. Et paucis interjectis iterum: *Quamquam ergo summa non sint, quibus est Deus magis bonum, magna sunt tamen ea mutabilia bona, quæ adherere possunt, ut beata sint immutabil. bono, quod usque adeò bonum est eorum, ut sine illo misera esse necesse sit. Quod iterum repetit paulò post, cum dicit: Naturam illam in tanta creatam esse excellentia, ut non expleat indigentiam suam nisi utique beata sit, eique expleta non sufficiat nisi Deus. His testimonijs satiatissime inculcatum, lucidissimeque simul expositum vides, ex una parte fieri non posse, ut creatura rationalis beata sit nisi solo Deo. Ex altera verò (quod ex priori nascitur) quia ejus indigentia nihil sufficit nisi Deus, qui peccando deseritur, impossibile esse, ut Deum deserenti creaturæ, hoc est peccanti, bene sit. Hinc ulterius miseram esse, quia non adheret Deo: & ulterius hoc ipso amisso miseram esse quo adepto beata est: denique hoc usque adeò esse bonum ipsius, ut sine illo miseram esse necesse sit. Quæ doctrina aperitissime & irrefragabiliter docet, id quod & paulò ante astruximus, nullo modo fieri posse, ut inter illa duo, beatitudinem atq; miseriam, in creatura rationali medium detur. Alterum enim necesse est, ut vel adherat Deo vel non adherat; & per hoc, ut sit vel beata vel misera. Et nequis errando suspicaretur aliud esse miseram, aliud pœnis obnoxiam, idè in libro de natura boni præmiserat, *quia volentes corrumpuntur in peccatu, nolentes corrumpuntur in penis*, quod mox per miseriam in quam præcipitantur exponit. Hoc est igitur ipsissimum illud, quod cum nullum intervallum inter peccatum & pœnam esse docuisset, rationem quasi reddendo subiecit. *Quoniam tanta est beatitudo iustitia, ut nemo ab ea nisi ad miseriam possit abscedere*, miseriam nihil aliud esse volens nisi pœnas, in quibus nolentes corrumpuntur. Hoc est igitur quod & in libris de Genesi ad litteram dixit: *Quod si noluerit (adherere Deo) bono se privat, & hoc ei malum*. *Unde per iustitiam Dei etiam cruciatus consequitur.* *Quid enim tam iniquum est quam ut bene sit desertori boni? Si nihil est tam iniquum, quis vel Atheus dubitaverit fieri non posse, quin ille qui vocatur Deus tantæ autor iniquitatis esse non possit? Quod confestim etiam adjicit: Neque ullo modo fieri potest, ut ita sit.**